

Izhaja vsak dan, izven nedelje in ponedeljka ob 5 popoldne.

Uredništvo: Ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadst. — V dopisi naj se pošilja na uredništvo lista. Nepravilna pisma se ne sprejemajo in rokopi si ne vračajo.

Izdajatelj in odgovorni urednik Stefan Godina. Lastnik konsorcijski list „Edinosti“. — Tisk tiskarne „Edinosti“, vpisane zadruge z omejenim poročstvom v Trstu, ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20.

Telefon uredništva in uprave št. 11-57.
Naročnina znaša: Za celo leto K 24.—
za pol leta „ 12.—
za tri mesece „ 6.—
za tedensko izdajo za celo leto 5-20
za pol leta 2-60

VEČERNA EDINOST SVETOVNA VOJNA.

Posamezne številke se prodajajo po 6 vinarjev, zastarele številke po 10 vinarjev.

Oglaš se računajo na milimetre v širokosti ene kolone
Cene: Oglaš trgovcev in obrtnikov mm po 10 vln
Osmrtnice, zahvale, poslanice, oglaš denarnih zavodov mm po 20 vln
Oglaš v tekstu lista do pet vrst K 5—
vsaka nadaljnja vrsta „ 2—

Mali oglaš po 4 vinarje beseda, najmanj pa 40 vinarjev
Oglaš sprejema inšerati oddelček „Edinosti“. Naročnina in reklamacije se pošilja na upravni list. Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. — Plača in toži se v Trstu.
Uprava in inšerati oddelček se nahajata v ulici Sv. Frančiška Asiškega št. 20. — Poštnoštevilni račun št. 841.652.

Položaj na severovzhodnem bojišču.

DUNAJ, 27. (Cenz.) Boji na ruskem Poljskem so zavzeli velik obseg. Ruske moči, zbrane ob srednji Visli med izlivom Sana in Plockom, se cenijo na eden in trideset milijonov mož. Rusi so postavili v akcijo proti nam in Nemcem sedaj 37 aktivnih vojskih zborov in 36 rezervnih divizij, skupaj torej 108 divizij. Od teh jih stoji okrog 600.000 mož v srednji Galiciji in južno od zgornjega Dnepra v močno utrjenih pozicijah. Proti Vzhodni Pruski operirajoča ruska armada se je zmanjšala za kakih 300.000 mož, ki so se priključile glavni armadi, ki stoji pri Varšavi in Ivanogorodu.

Odločitve je sedaj pričakovati ob srednji Visli. Tu se morete razlikovati dve veliki bojni skupini: nemška armada zapadno in jugozapadno od Varšave ter avstro-ogrsko-nemška armada med Pilico in Kamienno. Pri Varšavi se je posrečilo Nemcem odbiti v velikih masah preko Visle prodre ruske moči. Ponesrečilo se je tudi drugi polkov Rusov, kakor tudi obkolitev, ki so jo poskušali iz Plocka.

Pri Ivanogorodu so se v tem vršili veliki boji. Dve ruski diviziji ste prodrli iz trdnjave, pa so ju naše čete nepričakovano napadle in pobile. Vključ temu pa se je ponovil tu polkov predora, ki se je ponesrečilo pri Varšavi. Močne ruske čete so severozapadno in jugozapadno in južno od Ivanogoroda prekoračile Vislo. Nemci so severno od Ivanogoroda ustavili ruske napade, vendar pa so novi ruski armadni zbori, najbrž ojačeni iz suvalske gubernije, dospeli k srednji Visli in tamkaj prodrli čez reko. Boj se še nadaljuje in sicer ugodno za Nemce.

Jugozapadno od Ivanogoroda prodrelega sovražnika so napadle naše čete. — Predvčerajšnjim smo ujeli 8000, včeraj pa 10.000 mož. Tudi tu se ni bilo odločitve.

V srednji Galiciji se zadnje dni ni dogodilo nič bistvenega. Boji ob doljnem Sani se nadaljujejo. Ruske čete, ki so prodrele preko Jaroslava, so mestoma zasle v težavne položaje. Ujeli smo zopet veliko tisoč Rusov. Jugovzhodno od Przemysla je uspešno obstreljevala naša težka artilerija sovražne pozicije in pripravila naskok pehote.

V ozemlju južno od gornjega teka Dnestrova je bila odbita oienziiva močnih ruskih sil, ki so nastopile tu v obrambo proti našemu hitro napredujočemu in južno rusko krilo ogrožajočemu napadu. Naše čete mestoma preganjajo sovražnika.

Na srbskem bojišču je srečno končano odločanje Bosne sovražnika, ki je vdrl tja kakor stoječ kakih 60.000 mož. Naše čete se sedaj urejajo po končanem zasledovanju, ki je doneslo bogat plen.

(»Tagespost«.)

Ruska poročila o grozodejstvih naših čet.

DUNAJ, 27. (Kor.) Iz vojnega tiskovnega stana se poroča uradno: Rusi razširjajo, uporabljajo za to velika denarna sredstva, vesti o grozodejstvih naših čet in oblasti v Bukovini, ki je po velikem delu zopet zasedena po naših četah in posebno v Černovcih. Zlasti Romuni da ba je silno trpe pod avstrijskim gospodstvom. Stotine ljudi da je bilo usmrčenih.

Dasiravno so nameni teh poročil le prepornost, bodi povedano z vsa odločnostjo, da v teh in vseh podobnih ruskih vestih ni niti ene resnične besede.

Naše s soglasnim navdušenjem pozdravljene čete in oblasti so v najboljšem sporazumu z vedno lojalnim bukovinskim prebivalstvom in uživajo njeno polno zaupanje.

Posebej naj ugotovimo, da Romuni v Bukovini niso niti v enem samem slučaju dali poudarka, da je bil položaj v nedeljo zvečer boljši nego prej, kjer so Belgijci morali zapustiti svoje pozicije ob reki Yser in so bili vrženi poltretjo miljo nazaj. Odtlej dobivajo Belgijci, ojačeni po zavezanih, zopet na različnih točkah reke stike s sovražnikom. Izgube Belgijcev znašajo v devetih dneh, kar se je vršilo boj v tem ozemlju, 10.000 mrtvih in ranjenih.

Z belgijskega bojišča.

LONDON, 27. (Kor.) »Daily Mail« poroča iz Havra: Uradno belgijsko sporočilo pravi, da je bil položaj v nedeljo zvečer boljši nego prej, kjer so Belgijci morali zapustiti svoje pozicije ob reki Yser in so bili vrženi poltretjo miljo nazaj. Odtlej dobivajo Belgijci, ojačeni po zavezanih, zopet na različnih točkah reke stike s sovražnikom. Izgube Belgijcev znašajo v devetih dneh, kar se je vršilo boj v tem ozemlju, 10.000 mrtvih in ranjenih.

ROTTERDAM, 28. (Kor.) »Nieuw Rotterdamse Courant« poroča iz Terneuzen: Občinstvu se je prepovedala vojnja s kolesi v zapadni smeri od Oenta. Včeraj je prispelo v Lüttich 400 angleških pomorskih vojakov, ki so bili ujeti v bojih pri Nieuportu.

Parnik z begunci zadel ob mino.

FOLKESTONE, 27. (Kor.) Reuterjev urad poroča: Parnik »Queen« z 2500 osebami na krovu je dospel smekaj. So to moški, ženske in otroci, večinoma kmetje iz okolice Calaisa, ki so se peljali s parnikom »Admiral Ganteur« iz Calaisa v Havre. »Admiral Ganteur« je v višini Boulogne zadel ob mino. V paniki, ki je nastala ob tej priliki na parniku, in tekotom prevažanja potnikov na parnik »Queen« je utonilo 30 oseb.

Odlikovanje bavarskega kralja.

MONAKOVO, 27. (Kor.) Korespondenca Hofmann poroča: Cesar Viljem je z ozirom na odlične vojne čine bavarskih čet v velikem boju za Nemčije bodočnost in čast doposlal kralju z ročnim pismom železni križec I. in II. razreda.

Potres v Liniji.

LUCCA, 27. (Kor.) Današnji dopoldanski potres so občutili v vsej provinci. Škoda, ki jo je povzročil potres, je po dosedanjih ugotovitvah sledeča: V Pesciji ste se razpočili dve hiši. V Bagni di Montecatini, Borgo di Bugnino je bilo več hiš poškodovanih. V Uccano se je podrli monumentalni zvonik. V Pietra Santa se je podrli obok v cerkvi, v kateri je bil nameščen oddelek infanterije. Trije vojaki so bili poškodovani, med njimi eden doždevno težko.

Kolera.

DUNAJ, 27. (Kor.) Zdravstveni oddelek ministrstva za notranje stvari poroča: 27. t. m. so bili bakteriološko ugotovljeni na Dunaju 3 slučaji azijske kolere, v Schönkirchnu 4, v Kremsu 2, 29 pa v drugih delih. V Schönkirchnu gre za agrske poljedelske delavce, drugje pa za osebe, ki so prišle s severnega bojišča. V Galiciji je bilo po poročilu, prispelem 27. t. m. pet slučajev.

Pisarniško pomožno osebje.

DUNAJ, 28. (Kor.) »Wiener Zeitung« priobčuje naredbo vsega ministrstva z dne 26. meseca oktobra 1914. l., s katero se izpreminja navedba vsega ministrstva z dne 25. meseca januarja 1914. l., tičoč se pisarniškega pomožnega osebja pri državnih oblastih, uradih in zavodih.

Vojne kreditne banke.

DUNAJ, 28. (Kor.) »Wiener Zeitung« vsebuje cesarsko naredbo z dne 25. oktobra 1914, tičoč se dovolitve olajšan glede pristojbin in davšin za vojne kreditne banke.

Zaplenjeni danski parnik.

KOPENHAGEN 27. (Kor.) Danski potniški parnik »Oskar II.« je bil na poti iz New Yorka v Kopenhagen v soboto od neke angleške vojne ladje vstavljen in odpeljan v Stornoway.

Sklicanje belgijskih zbornic.

BRUSELJ 27. (Kor.) Poročila listov da je generalni guverner Belgije sklical obe zbornici k zasedanju, so neresnična. Kakor se zatrjuje, namerava belgijska vlada obe belgijski zbornici, ki se navadno snidejo drugi tork meseca novembra, sklicati v Havre, kjer je sedaj sedež belgijske vlade. Pri begu iz Antwerpena je odšlo tudi veliko število poslancev in senatorjev za ministrstvom v Francijo.

Francoski poveljnik proti plenjenju in nasilstvom.

Poveljnik prve francoske vojske je izdal sledeče vojno povelje: Zupanstvo mesta Rombervilliersa mi je uradno prijavilo, da so v tem mestu nekateri vojaki zagrešili čine nasilja in plenjenja. Taki čini so tem grši in kazni vredni, v kolikor so storjeni na francoskem ozemlju. General-komandant 21. vojnega zbora izvede takoj preiskavo v tem pogledu, da bo mogel storilce takih deliktov izročiti vojnemu sodišču.

Podpisan: Dubail.

Poziv vladi, naj skrbi za potrebe domačega konsuma.

Neki češki veleposestnik piše v »Information«: Rapido naraščanje cen vsem živili, posebno pa cen žita, moke in krompirja, kaže, kako interes skupnega prebivalstva nujno zahteva hitre organizacije izdatne uradne oskrbe in stvarnih konsuma in tržnih vprašanj. Da izhaja to vihanje cen iz same sebi prepuščene in po nikomur kontrolirane prekupevalne trgovine, to je dobro znano vsem intere-

sentom in resni agrarni krogi, vsaj na Češkem, ne žele ničesar tako iskreno, kakor tega, da bi poklicani činitelji energično posegli vmes in napravili konec tej ažiotaži, ki jo slabo obveščeni konsumenti pišejo poljedelcem na rovaš. Kakor morajo poljedelski krogi varovati za svoje izdelke princip svobode v določanju cen, vendar uvidevajo v danem slučaju neizogibno potrebo nemudne oskrbe iz višjih ozirov ljudske blaginje, in goje le to željo, da ne bi poklicani činitelji postopali enostransko in da bi marveč nastopili tudi proti pretiranemu podraževanju tistih potrebščin, ki so neizogibne za poljedelsko produkcijo. Izkustva iz zadnjih mesecev kažejo, da bi se morala za čas vojnega stanja, — istotako kakor za mnoga druga vprašanja — tudi aprovizacija prebivalstva že v času miru natančno urediti. Delstvo, da se cene — da si razpolaga država z izdatnimi zalogami živil — višjajo na način, kakor da zaloge ne bi zadoščale zahtevam: to dejstvo dokazuje zadostno, da gre tu za abnormalnost, ki bi jej bilo lahko preprečili brez težave. Za tozadnja vprašanja pa bi se moralo brezpozgojno ustanoviti posebno oskrbovalno mesto z obsežno lastno kompetenco, kajti, kar je pri nas v prvi vrsti na poti pravočasni izdatni oskrbi, to so problemi razdeljenega delokroga. O tem odloča ta, o drugem drug urad, in če je sporni slučaj srečno objadral nevarnosti na tej strani, pa zadevle neizogibno na veto z agrske strani. Na Češkem so sicer v zadnjem času poljedelski krogi opetovano opozarjali uradna mesta na okolnost, da potujejo po državi mnogi agenti iz Nemčije, ki nakupujejo živila v velikih masah, in sicer živila, ki bi se morala priteževati k neizogibnim potrebščinam tuzemstva. Velike mase žita so nakupili že pred meseci, sedaj pa spravljajo čez mejo sočivje, velike množice masti in jajec, pa tudi mesa! — Bilo je slučajev, da so politični okrajni načelniki — bržkone po ukazu deželne vlade — storili korake proti temu eksportu, ki tako težko oškoduje domači konsum, ali stvar se je preprečila, ker so z vplivnih mest dosegli remediuro od strani višjih kompetenc. Zadnjič je šlo za odposiljanje jajec, ki je šla v težke tisočake. Ta odposiljanje pa je bila inhibirana z ozirom na to, da je vladna naredba prepovedala izvoz svežih jajec, in ker vrhu vsega, domači konsum močno trpi na pomanjkanju tega neizogibnega živila. Stvar je prišla pred sodnijo, razsodba pa se je izvršila v prilog eksportu, ker je bilo sodniji pravočasno priobčeno, da je politična oblast ono prepoved med tem zopet razveljavila. Posebno o tem slučaju — poleg nekakega drugega, ko je šlo za dve ladiji z žitom — se mnogo govori in razpravlja v obveščenih krogih. Nikakega dvoma ni: ako naj se kaj stori proti podraževanju živil in ako naj se prebivalstvo z malimi in srednjimi dohodki obvaruje najresnejše skrbi za prehrano, potem mora vlada omejiti ažiotažo druge in tretje roke, — poleg tega pa mora skrbeti tudi za to, da se živila, kolikor jih je, prihranjajo za konsum v inozemstvu.

Obramba Belforta.

Francoska trdnjava Belfort se pripravljajoč na dan na naskok nemške armade. Ni si mogoče predstavljati — pravi poročilo — kaj se je vse storilo. Vse vasi okrog mesta so se spremenile v trdnjave. Povsod naokrog so napravljeni trdni nasipi, pred katerimi so napete žice, narejene volčje jame in vse druge možne ovire, tako da bo trdnjava tudi po dolgem in izdatnem bombardiranju nepristopna. Na vzhodni strani so ta fortifikacijska dela natančno pregledna. Za vojaške operacije je tako malo ugodno ozemlje je vse premenjeno. Napravljeni so kanali, da se lahko vse ozemlje preplavi, zlasti vse ceste, ki jih je itak jako malo in so vse ožje. Povrh so na vseh koncih in krajih postavljene dobro maskirane baterije, ki obvladujejo ozemlje na vse strani in bodo lahko v izdatni meri podpirale trdnjavske topove. Ta improvizirana dela so veliko večjega pomena, nego se navadno misli. To priča Nancy: to prej odprto mesto je bilo v naglici utrjeno in Nemci ga niso mogli še zavzeti. Francozi upajo, da veliki nemški topovi ne bodo mogli uničiti neštevilnih utrd. Morda imajo tisti vojaški kritiki prav, ki trde, da je čas velikih trdnjav že minul in da so danes le mnogostevilne manjše utrdbe na mestu. Francozi so mnenja, da mnogovrstnost in številnost belfortskih trdnjav naredi uporabo nemških veletopov nemogočo. Ti 42centimeterski veletopi zamorejo razdreti le kako večjo trdnjavo, za obstrelekanje utrd pa velja vsak strel preveč. Tak 42centimeterski top velja skoro dva

in pol milijona kron in more oddati samo 150 strelcev, a vsak strel velja nad 50.000 kron. Vrhu tega je jako dvomljivo, če bo sploh mogoče te veletopove transportirati na jug in na vzhod od kraja, ki je daleč naokrog silno zavarovan in okrog katerega je v veliki razdalji razpostavljeno ogromno mnogo vojaštva. Vse gore in vse doline so zasedene. Po sodbi visokega nemškega oficirja, je za obleganje Belforta treba najmanj 300.000 mož.

Kako je v Varšavi.

»Kiewskaja Misl« je 7. t. m. priobčila obširno poročilo svojega poročevalca o razmerah v Varšavi. Iz tega poročila so posneli razni nemški listi sledeče podatke:

Dva meseca sta potekala odkar je izbruhnila vojna, ki jo kar najtežje občutijo na ruskem Poljskem. Bilo je mnogo dogodkov in težkih izkušenj v kratkem času. Dogodki so sledili drug drugemu po bliskovo in tako raznovrstno, kakor bi jih gledal v kalejdoskopu. Izpreobrili so korenito dosedanje oblike življenja in so vzbujali nejasne domneve o težkih izkušnjah, ki so se skrivale v bodočnosti. Varšave doslej vojna še ni zadela neposredno, vendar pa je kot središče Poljske, ki je z najoddaljenejšimi kraji ozko zvezano po mnogostevilnih materialnih in duševnih interesih, občutila na bolesten način vse udarce, katerih se ni obvarovala nobena gubernija kraljevstva Poljskega. Naravno sliko vojnih strahot podajajo mestu pripovedovanja tisočev in tisočev beguncev, ki prihajajo iz krajev, ki jih je zasledil sovražnik, ali ki so ogroženi po njem, ter so tamkaj preživeli vse mogoče grozote. Nervozno razpoloženje v Varšavi vzdržujejo neprestana poročila z bojišča, ki je tako blizu, ne glede na fantastične vesti, ki se razširjajo »neznano odkod«.

Vendar pa je treba reči, da je varšarsko meščanstvo, ki se je že privadilo vsem mogočim presenečenjem, sedaj mnogo mirnejše, nego je bilo prve tedne vojne, ko se je na podlagi med občinstvom križicah govorice pričakovalo z ene strani, da se izprazni vse okrožje, z druge pa, da Nemci ne prodoro s mo v poljsko obmejno ozemlje, temveč tudi v njega središče, v Varšavo samo. V resnici se je skoraj istočasno z mobilizacijo, ki jo je tukaj kakor skoraj povsod spremljala finančna panika — izginil je kovani denar iz prometa —, podražitev vseh potrebščin, zastanek v industriji in druga znamenja omanjane gospodarskega življenja, pričel beg uradnikov vseh strok iz mest in okrajev ob meji. Istočasno so se razširile prve pretresujoče govorice o Kalisu. Občinstvo je že določilo dan, kedaj pridejo Nemci pred Varšavo. Tisti čas se je tudi pobudila misel, da bi se ustanovil z dovoljenjem generalnega gubernatorja varšarski meščanski odbor, ki je bil vzor neke posebne samouprave v ostalih poljskih mestih in ki je prevzel skrb za najnujnejše potrebe prebivalstva.

Vse to se je vršilo drugi teden po napovedi vojen. Nervoznost prebivalstva je v očigled pretečih dogodkov dosegla vrhunec. Tu je potem naenkrat, očitno v zvezi s preobratom v političnem in strateškem položaju na ogromnem bojišču kakor tudi s previdnostjo, ki jo je začele kazati pruske operacije ob vzhodni fronti, nastala izprememba v sliki. Beg je prenehal, nekaj provincijalnih uradnikov, ki so, kakor se je izkazalo, predčasno zapustili tudi kraje, katerim se ni grozil sovražnik, je bilo odposlanih nazaj na svoja službena mesta. Drugi so ostali v Varšavi, da se morajo vrniti ob prvi priliki. Z dopusta se vrnivši predsednik sodne blaginje je izjavil, da bodo sodne institucije redno poslovale. Sodišča so začela poslovati, dasiravno se na primer razprave v kazenskih stvareh niso mogle razpisati, ker so jetnike odvedli v notranje gubernije. Železničarji so se vrnili na svoja mesta. V tem pa se je po skupnem delovanju oblasti in meščanskega odbora zopet nekoliko uredilo gospodarsko življenje. Finančna panika se je podela, zelo zvišane cene življenjskih potrebščin so se normirale. Ukrenilo se je potrebno, da se brezposelnost, če že ne popolnoma odpravi, vendar omeji. Pritegnitev mnogostevilnih moči k živahnemu javnemu delovanju je vplivala pomirjevalno na prebivalstvo. Končno je razglas varšavskega generalnega gubernatorja, da se bo mesto branilo in da je strah, da ga zasede sovražnik, neutemeljen, popolnoma razpršil bojažen prebivalstvo.

Odtlej je potekalo življenje v Varšavi bolj ali manj mirno in zavzemalo le v soglasju z izrednimi dogodki posebne oblike.

Za ženinom na bojišče.

Mnogo vojakov, ki so šli na bojišče, se je dalo, predno so šli na vojno, poročiti s svojimi nevestami. Samo v Gradcu se je pretečni teden vršilo čez 30 takih porok.

Neka dunajska nevesta pa je napravila drugače. Njen ženin je bil tako hitro upoklican pod orožje in je moral tako brzo odiniti na bojno polje, da ni moglo priti več do poroke na Dunaju. Ženin, nadlovce Otmar Knip, od 12. lovškega bataljona, se je s težkim srcem poslovil od svoje neveste. Za šalo ji je rekel pri slovesu: »Micka, pa pridaj za menoj v Galicijo, se bova pa kar tam dala poročiti. Priče bova že dobila. Muziko pa nam bodo špili ali topovi!«

Ženin se je odpeljal dne 2. avgusta v Galicijo in nevesta Marija Geroš se je takoj odločila, da bo res sledila ženinu na bojišče. Dobila si je potrebne listine in pregovorila tudi ženino sestro. Leopoldino Knip, da gre z njo. Dne 14. avgusta sta se odpravili po železnici na bojišče. Po dolgi in dolgočasni vožnji sta junaki deklici prišli končno v Radymno. Poveljnik postaje ju je peljal v taborišče, koder se je nahajal tudi armadni poveljnik — general Auffenberg. Poveljniku sta se ženski tako smilili, da jima je kljub protestu drugih častnikov dal dovoljenje (uradni certifikat), po katerem jima je bilo možno priti mimo vseh straž do bataljona, kjer je služil četovodja Knip. Polkovnik Hauser je podaril nevesti 200 K kot poročni dar od generala Auffenberga. Mladenka je bila tega izredno vesela. Končno sta se dekleti peljali na vozu daleč od glavne ceste v hribe. Voznik je zelo sumljivo izgledal. Bila je temna noč. Obe mladenki ste sedeli molče za voznikom in sta ves čas imeli nabasane revolverje v rokah. Bati se je bilo, da bi ju mogoče robari voznik hotel vreči z voza, ali da bi bili napadeni od kakih sovražnih straž ali nočnih sov.

Končno sta ob 2. uri ponoči došli dunajski junakini do prve patrulje 12. lovškega bataljona. Patrulja ju je odposlala na neko pristavo, kjer je bila nastanjena 1. stotinja, pri kateri je služil nevestin ženin. V slamo in seno zariti so ležali vse križem vojaki in častniki v napol podrti kočji. Korajžni dunajski mladenki sta takoj našli onega, katerega sta iskali. Utrujen od napornih maršev prejšnjih dni je četovodja Knip močno smrčal. Mož se je hudo prestrašil, ko je zagledal pred seboj svojo nevesto in sestro.

Prvi hip je mislil, da sanja; delj časa je še trajalo, predno se je zavedel, da stojita pred njim v resnici oni osebi. Izredno radostno je bilo to svidenje. Citateli si lahko sam predstavljajo, kakšni prizori so se izvršili, ko so si podali roke in pripovedovali drug drugemu svoje dogodljaje. Po celem taborišču se je po bliskovito raznesla vest, da je dobil četovodja Knip od 1. stotnije izreden obisk in da bo drugi dan poroka.

Ob 8. zjutraj so se peljali ženin, njegova sestra in nevesta ter dva četovodja kot prič v bližnje mestece Cieszanov, kjer je v katoliški cerkvi nek poljski duhovnik poročil mladi par. Izredno lepa je bila ta slovesnost. V bližini se je slišalo gromenje topov, v cerkvi pa sta si dve ljubeči serci objubili večno zvestobo. Župnik Cieslav Masny je imel na ženina in nevesto lep nagovor. Po poroki so se zbrali slej v neki borni koči, kjer so povzili 10 steklenic vina, ki ga je podaril stotnik mladi dvojici, 30 trdokuhanih jajc in nekaj črnega kruha s surovim maslom. Ko so svaže to povzili, je bila »gostija« gotova.

Nvesta je podarila stotniji, v kateri je služil ženin, več skatlic cigaret in čokolade. Poveljnik je stotniji to noč nalašč dal izreden odpočitek. Ko je napočila zora, morala je iti ženina stotinja zopet naprej kot prednja straža. Mlada dvojica se je morala posloviti. Nevesta in njena svakinja sta še dolgo časa mahali z robc v slovo svojemu ženinu, oziroma bratu. Ko pa so izginili vojaki izpred njunih oči, sta se podali Dunajčanki zopet na pot proti domu. Brez vsake nezgode sta se vrnili na Dunaj.

Ruska topovska livarna.

Kakor ima Avstrija svojega Škoda, Nemčija svojega Kruppa, Angleška svojega Armstronga in Francoska svojega Schneiderja, ima Rusija svojega Putilowa. Ime Putilow je za Rusijo prav tolikega pomena, kakor navedena imena za dotične države. Livarna Putilow namreč preskrblja rusko armado s topovi in v zadnjem času celo tudi z bojnimi ladjami.

Livarna, ki zavzema s svojimi stavbami velikanski prostor, leži deset kilometrov od Petrograda ob reki Newi in je ena najstarejših livaren v vsej Evropi. Ustanovljena je podjetje leta 1801. ruska vlada sama in je že tedaj livarna dajala Rusiji večino topovskega materiala in municije. Izpočetka je bilo v podjetju zaposlenih kakih 700 do 800 delavcev, kar je bilo za tiste čase že veliko število. Pozneje so začeli v tovarni izdelovati razne druge predmete, tako da se je skoraj popolnoma opustilo izdelovanje vojnega materi-

Jala. Podjetje je padalo in padalo ter skoraj izgubilo že ves svoj pomen, dokler ga ni končno leta 1868. kupil N. S. Putilow, ki se je povzpela od preprostega delavca do lastnika največjega livarniškega podjetja. Putilow je uvedel valjanje železnih tračnic. Odtod se je obrat znatno povečal. Leta 1873. se je podjetje izpremenilo v delniško družbo.

Izdelki Putilowih tovarov so zelo različni. Poleg parnih turbin, vlivnih strojev in žerjavov se izdelujejo ponajveč tračnice in jeklena pločevina. Od leta 1893. se izdelujejo tudi lokomotive. Na leto se izgotavlja po 300 lokomotiv, ki se oddajajo ruskim, finski in sibirskim železnicam. Poleg tega pa se izvršuje na leto do 300 tovornih in 25 osebnih železniških voz, kar pomenja gotovo veliko.

Od leta 1900. so zopet začeli izdelovati topove in topovske kroglice. Topovski oddelek, ki ima na razpolago veliko streljše, je izdelal že veliko število poljskih topov, med njimi tudi nekaj vrst po načinu Schneiderjevem in Creusotu.

Norinamo zaposlujejo Putilow tovarne okrog 8000 delavcev, vendar pa je tujec delalo tudi že več nego 12.000 delavcev, in sedaj je številno delavstvo, kakor povsod, kjer se izdeluje vojni material, še znatno večje.

Leta 1906. so izdelali v Putilowih tovarnah dva torpedna rušilca za rusko mornarico, a v zadnjem času je ladjelonica preurejena tako, da more izdelavati tudi velike oklopnice.

Sličice iz vojne.

K poglavju o ruskih grozodejstvih. Nekateri časopisi so v zadnjih dneh priobčevali grozna poročila o strahovitem postopanju ruskega vojaštva proti prebivalstvu v zavzetih krajih. V sledečem naj priobčimo odlomek poročila vojnega poročevalca dunajske »Arbeiter Zeitung«, ki pripoveduje, kako se je dotičnemu poročevalcu izrazil o ravnanju Rusov neki višji gozdar ob ruski meji v Vzhodni Pruski. Ta višji gozdar, po imenu Witte, je izjavil: »Je lopovov med Rusi in ti so v resnici hudo razsajali. Toda število takih zločincev je v primeri s številom armade majhno. Mnogo je tudi ležec na častnikih. Če vzdržujejo strog red, potem se dogaja malo izgrediv. Mnogo opustošenj bi bilo izostalo, ko bi lastniki ne bili zapustili svojih bivaljšč.« — »Kaj pa požganja?« — »Po mojem mnenju jih je bilo malo sivevoljnih. Veliko poslopj je bilo požganih, ker so iz njih patrulje streljale na Russe. Zato so bile tudi požgane Velike Rominte.« Na poročevalčev vprašanje, kaj meni o plenjenju, je odgovoril nadgozdar: »Vzeli so veliko, zlasti postelje in žimnice, najbrž za ranjence. Ko so iskali, kar so hoteli imeti, se je v zapuščeni hiši seveda marsikaj razdelalo in prevrnilo. Nesmiselna opustošenja pa so izvrševali lopovi in roparji, katerih se dosti nahaja v tej okolici.« In poročevalec dostavlja, da tako tudi nadgozdar Witte neče nalagati odgovornosti za grozodejstva posameznikov vsemu ruskemu narodu.

O potopljenem monitorju »Temes« poročajo iz Budimpešte: Mornarji, ki jih je bilo mogoče rešiti, ko se je potopil monitor »Temes«, pripovedujejo, da je bil monitor »Temes« ona naša ladja, ki je 28. julija prva oddala strel proti Belgradu. 22. t. m. je odplul »Temes« na poizvedovanje, ko sta ga srbska artiljerija in infanterija brezuspešno obstreljevali. Ob eni ponoči se je naenkrat začel strahovit pok. Monitor je zadel na mino in eksplozirala je zaloga municije. Monitor se je začel potapljati. Vkljub temu, da so bile pogasene vse luči, so vendar skušali častniki rešiti ladjo, a so bili vsi poizkusi zaman. Tekom reševalnih poizkusov so Srbi obstreljevali ladjo, a brezuspešno. Po raketnih signalih obveščen je prihitel na pomoč stražni čoln in je rešil vse ranjence. Pozneje se je rešilo tudi ostalo moštvo na čoln. Častniki monitorjevi so bili na poveljniškem mostiču, ki je ostal dolgo časa nad vodo. Od moštva se po greša 33 oseb, med rešenci jih je bilo deset težko poškodovanih in sta dva umrla za poškodbami.

Denar z bojišča. Pod tem naslovom priobčje »Arbeiter Zeitung« sledečo vest: Sumljivo denarno pošiljatev sta pred kratkim sprejela posestnik Mihael in Jurij Hecht v Sirmitzu na Češkem. Bila je namreč denarna pošiljatev, ki je bila oddana na bojišču in je znašala 42.000 K. Kakor sumi varnostna oblast, je odposiljatelj tega visokega zneska sin Mihaela Hechta, t. j. laski poročnik, sedaj provizor in častnik, ki je oddal denar na pošto pod napačnim imenom. Varnostna oblast dvomi, da bi bil denar pošteno pridobljen, in je začelno aretirala prejemnika, Mihaela Hechta in njegovega sina Jurja. Ali je aretirani tudi že odposiljatelj denarja, ni znano.

Zanimiva je razsodba, ki je izšla zadnje dni na Ogrskem proti nekemu ogrskemu državljanu, ki se nahaja na bojišču. Dotičnik je bil namreč pred izbruhom vojne obsojen zaradi nekega tiskovnega prestopka v denarno kazno. Obsojenec je prosil, ker se nahaja na bojišču, da bi mu dovolili, da plača globo po končani vojni, a njegova prošnja je bila odbita. Apeliral je zaradi tega na justično ministrstvo, ki pa je sedaj izdalo odločbo, da se denarna kazna, če je ne plača tekom osmih dni, izpremeni v zaporno kazno. Ali se bo pač veselil dotičnik, ki tvega svoje življenje za domovino, ko dobi ta človekoljubni odlok ogrskega justičnega ministrstva.

Tajinstvena smrt poljske grofice. — Iz Prage javljajo: V praški koloniji galiških beguncev razpravlja sedaj živahno o misterioznem slučaju smrti. Gre za smrt

18-letne Jelene pl. Siecilske, ki je umrla na kliniki profesorja dra. Thomaierja v splošni bolnišnici ob znakih zastrupljenja. Kakor je nedavno v nekem pismu »Narodnim listom« sporočila, izhaja grofica iz stare plemenitaške rodbine iz Siecina v guberniji Plozk. Imela je sedem bratov, od katerih jih je v zadnjih letih umrlo šest, tako, da sta od vseh otrok ostala le še ona in brat. Ko so jima umrli tudi starši, jima je bil postavljen za varuha neki nekdanji advokat. Jelena po. Siecinska pa je trdila, da ta varuh vsem članom rodbine streže po življenju, da bi prišlo premoženje v njegovo posest. Z drugimi gališkimi begunci je prišla v minelem tednu v Prago, kjer je bila priporočena češkemu knjigotrocu Hovorki. Ker je bila poškodovana na nogi in zelo slujšana, je dal Hovorka spraviti dekile v svoje stanovanje. Pred nekoliko dnevi pa je pripovedovala, da se je bila sešla s sestro svojega varuha in da je šla z njo v neko slaščičarno. Tu da jej je ponudila slaščice, a takoj po zavžitju, da jej je bilo slabo. Dekle se je zdelo res bolno. Spravilo so jo v splošno bolnišnico, kjer je umrla. Sedaj zasleduje policija to misteriozno afero.

Kako se je Hindenburg pripravil za vojno proti Rusom. Iz Berolina se poroča: Kakor je znano, general Hindenburg ob začetku vojne ni bil aktiven in ga tudi niso poklicali v aktivno službo, ker ga je mučil protin in se tudi sam ni smatral sposoben za vojno. Ko so pa Rusi vdrl v Vzhodno Prusko, so se pa spomnili na Nemškega generala Hindenburga, ki je poveljeval vzhodnopruski armadni zbor in je na vojaških vajah opetovano reševal nalogo, kako naj bi se odbil vpad Rusov v Vzhodno Prusko. Na nekkih cesarskih manevrih je cesar sam vodil sovražni armadni zbor proti Hindenburgu. Cesar je, popolnoma podobno, kakor se je sedaj v resnici zgodilo, na dveh straneh, na jugu in vzhodu markiral vpad v deželo, in Hindenburg se je posrešilo ujeti cesarja. Kritika po končanih manevrih ni bila ravno prijetna. Cesar je bil mnenja, da bi bilo ujetje mogoče samo na vajah, v slučaju vojne pa da bi se stvar ne bila dogodila tako lahko. Hindenburg se je po tej kritiki čutil nekoliko užaljen. Izrazil se je nekoliko bolj robato, in si je nato kmalu izprosil odpust. Sedaj so se pa v nemškem glavnem stanu spomnili onih cesarskih manevrov in so poklicali Hindenburga na čelo nemške armade v Vzhodni Prusiji.

Razne politične vesti.

Avstrijski trgovski interesi v Belgiji. Na podlagi sporazumjenja z nemško civilno upravo v Belgiji odposlje naše ministrstvo za trgovino enega delegata v Bruselj in Antwerpen v svrhu, da tam izsleduje avstrijske interese ter da posebno ugotovi blago, ki leži tam na avstrijski račun, bodi da je to eksportno blago, ali pa so prekomorska naročila surovin. Trgovinsko ministrstvo je potom trgovskih in obrtnih zbornic pozvalo interese, naj svoje zahteve in želje — priloživši potrebna dokazila — nemudoma prijavijo službi za povspesevanje eksporta v ministrstvu za trgovino. V tem uradu se material ureja in pregleduje ter se koncem tedna izroči omenjenemu odposlancu.

Dobički dobaviteljev vojnega materiala. Ko je na Angleškem zmagala liberalna stranka nad konservativci, se je zgodilo to na podlagi mirovnega programa, po katerem naj bi se znižali stroški za oboroževanje. Sedanji prvi lord admiraltete (mornariški minister) je leta 1906. silno napadal konservativno stranko zaradi njenih negotovskih izdatkov za mornarico. Liberalna vlada pa je potem ravnala sama popolnoma nasprotno svojemu mirovnemu in razorožitvenemu programu. Že v prvem proračunu za leto 1906—1907 je zvišala izdatke za mornarico na 744 milijonov kron in leta 1914. je zahteval Winston Churchill za vojno mornarico 1224 milijonov kron. Poslanec Snowden je govoril tedaj proti tej zahtevi in je navajal besede lorda Welbyja, bivšega ministrskega predsednika, ki je rekel: »Nahajamo se v rokah organizacije ljudi, ki nas brijejo brez britve. Ta organizacija obstoji iz politikov, vojaških oseb, dobaviteljev orožja in časnika. Vsi zahtevajo neomejene izdatke in izmišljajo politične panike, da strašijo žnjimi občinstvo in ministre«. Leta 1909. je prineslo tako »paniko«. Prejšnje leto so dobavne trdnice za vojni material Armstrong, Whitworth, Coventry Ordnance Works in Beardmore zgradile s pomočjo družbe Vickers Limited nove ladjelavnice. Leta 1909. so poskočila zasebna naročila za nove ladje na 168 milijonov kron. Leta 1910.—1911. je bilo prvo, v katerem je prišla liberalna vlada z novim mornariškim programom. Iz malenkostnega političnega dogodka so napravili veliko politično nevarnost za Veliko Britanijo in v tem strahu je bil sprejet novi mornariški program. Zasebna naročila so padla na 108 milijonov kron. Zato pa so prišla vladna naročila. Dobiček družbe Vickers Limited je znašal 10,176.000 kron. Dve leti pozneje

se je podvojil. To je prinesel delničarjem te velike trdnice novi mornariški zakon. Dividende družbe so zrastle od 11,276.000 na 13,056.000, potem na 17,880.000 in v zadnjem letu na 20,928.000 kron. Za trdnico Armstrong so se zvišale dividende od 10,290.000 na 18,576.000 kron v letu 1912. Ladjelavnica Beardmore je mogla zvišati svoje dividende od 1,728.000 kron na 4,824.000 kron; v treh letih je potrojila svoje dividende. — Te tri »dreadnoughtske trdnice« so imele tekom enega samega leta nad 44 milijonov kron čistega dobička. Te trdnice imajo svoje podružnice v raznih evropskih deželah. Tako ima Vickers Limited med drugimi svoje ladjelavnice na Španskem in v Italiji. Poleg tega pa so trdnice tudi še kartellirane. Med delničarji družbe Vickers Limited so podaniki vseh držav: Italije, Japonske, Rusije, Brazilije, Kitajske, Španske, Censke itd. Angleška vlada se je oboroževala neprenehoma, a sili so jo v to interesi velikih dobavnikov trdnj, ki so vtekli v svoje žepe ogromne dobičke in ki iz strahovite sedanje svetovne vojne, iz vse te prelite človeške krvi iztisnejo le še nove in višje — dividende!

Domače vesti.

Višja trgovska šola Revoltella, se odprla dne 2. novembra. Vpisovanje se bo vršilo dne 28. in 29. t. m. od 8 do 10. ure dopoldne v šoli (ul. G. Carducci št. 12). Za vpis morajo dijaki prinesiti s seboj spricvalno o izpitu in druge dokumente ter morajo obenem plačati šolnino. Izpiti za prestop iz I. v II. razred se bodo vršili pred posebno komisijo pod predsedstvom dvornega svetnika Evgena Gelcicha, princenš dne 28. t. m. ob 8. uri zjutraj.

Pogreša se Ludovik Bavdaz, nadomestni rezervist, pešpolk št. 97., 7. stotnija. Domneva se, da je bil na severnem bojišču, odkoder pa nismo prejeli od njega nobenih vesti, ter so tudi vsa poizvedovanja ostala brezuspešna. Ako bi bilo njegovim znanecem in tovarišem, kaj znano o njem, se prosijo to sporočiti njegovi materi Katarini Rijačec, Dol. Trebuša št. 103, p. Slap ob Idriji, Primorsko.

Pogrešani vojaki. Od 27. avgusta se pogreša infanterist Ivan Zorec 87. pešpolka, 6. stotnija. Kdor ve kaj o njem, naj to naznani pod naslovom Ivan Trstenjak, posestnik hšt. 23. Šalovci, pošta Središče, Stajersko. — Pogrešajo se Franc Mrevlje, Anton Furlan in Anton Robič, vsi trije vojaki 9. stotnije planinskega polka doma iz Buj-Rihemberka ter Vinko Perinč 7. stotnije planinskega polka iz Kobarida. Ako bi kdo vedel kaj o njih, naj izvoli to sporočiti šolskemu vodstvu Buje — Gorislo. Pogreša se infanterist Franc Sarc, (divizije 28. vojna pošta 73.) Kdor kaj ve o njem, naj to sporoči njegovi ženi Mariji Sarc v Preserju, pošta Radomlje pri Kamniku.

Poštni in brzojavni promet z inozemstvom. Promet s paketi v veliko vojvodino Luksemburško se je zopet začel. Istotako se dopuščajo zopet poštni paketi v Turčijo, toda le do najvišje teže 5 kg. Pošiljatelj obsežnega blaga so izključene.

Izredna prilika.
Velik dohod ur. veržic, zlatih in srebrnih priveskov. Znižane cene.
RAINUND BIZJAK
V hiši „Delavskega konsuma. društva“ Trst, Campo S. Giacomo 4.

JOSIP STRUCKEL
Trst, vogal ul. Nuova-S. Caterina
Nov prihod volnenga blaga za moške, in ženske, zefir, batist in perljiva svila za jopice. — Svilena in okrasni zadnje novosti, velik izbor izgotovljenega perila in na metre, spodnje srajce moderci. Vezanine in drobnarije, preproge, zavese, trliž po izjemno nizkih cenah.

UMETNI ZOBJE
PLOMBIRANJE ZOBOV.
IZDIRANJE ZOBOV
: BREZ BOLEČINE :
Dr. J. ČERMÁK V. TUSCHER
ZOBODRAV. TRST KONC. ZOBNI
ULICA CASERMA, 13 IL. nad.

POZOR! Vsled nastalih razmer sem v stanu prodajati v „CRNEM GRABNU“ izborna VIPAVSKO vino po 24 stotink 1/4 litra. ISTRSKO vino po 24 st. 1/4 l. - PRISTNI TERAN po 32 st. 1/4 l.

„Tržaška posojilnica in hranilnica“
POSJILA DAJE
na vknjižbo 5 1/2 %
na menice po 6 %
na zastave in amortizacijo za daljšo dobo po dogovoru.
ESKOMPTUJE TRGOVSKE MENICE.
HRANILNE VLOGE
sprejema od vsakega, če tudi ni ud in jih obrestuje po 4 1/2 %
Večje stalne vloge in vloge na tek račun po dogovoru.
Razni davki plačuje zvrst sam. — Vloga se lahko po eno krono. — ODAJA DO-
MALE NABIRALNIKE (HRANILNE PUSICE).
registrovana zadruga z omejenim poročitvom
TRST, Piazza della Caserma št. 2, t. nad.
(v lastni palači) vhod po glavnih stopnjah.
Pošto-hranilniški račun 16.004.
Ima varnostno celico (safe deposit) za shranje vrednostnih listin, dokumentov in raznih drugih vrednostnih predmetov varno proti vnetju in požaru, urejeno po najnovejšem načinu ter jo oddaja strankam v najem po nizkih cenah.
Stanje vlog nad 10 milijonov kron.
Uradne ure: od 9 do 12 dopoldne in od 3 do 5 popoldne. — Ispisuje se vsak delavnik ob uradnih urah.

Zaloga obuvala in lastna delavnica
A. VISENTINI
TRST, Glosu Carducci številka 27.
Podružnica: ulica Rigutti št. 31 („Buon Operale“) :
Velika zaloga moških in ženskih čevljev.
Popravila točno in solidno. Zmerne cene.

IVAN SIMONIČ TRST
ulica Belvedere 49
: TRGOVINA USNJA :
vseh vrst, črnih in barvanih ter nadplavov z izdelovalnicami zgornjih čevljev. Velika izbira potrebščin za čevljarje in sedlarje. Specialiteta: podpetnik „PALMA“ !!!

UMBERTO COMICI
zaloga stavbinskega materiala.
Tovarna cementnih plošč in cevi.
TRST, Campo S. Giacomo 11 in V. Concordia 1
(Zadaj cerkve Sv. Jakoba)
V zalogi vedno novo dospelo blago.
Cene zmerne. Postrežba točna.

„SVOJI K SVOJIM!“
Ferdinand Gombač
Trst, ulica Molin a vento (Rocol) 25
priporoča cenj. občinstvu svojo
trgovino jestvin :: in kolonijalnega : blaga
kakor tudi ŽGANJARNO.
Blago vedno sveže. — Postrežba na dom. — Cene zmerne in solidne.

NAZNANILO.
Cast mi je naznaniti slav. občinstvu, da sem odprl popolnoma novo pekarno v ulici Caserma št. 11, katera je preskrbljena z vsakovrstnim blagom. Kruh vedno svež. Najtinejše vrsti moke. Prepečenci, slaščice, mrzle pijače, kakor tudi vino in likerji. Ujldno se priporoča **Alojz Gulič**, prej na trgu Caserma.)

ZDRAVNIK
Dr. D. KARAMAN
specialist za notranje bolezni in za bolezni na dihalih (kakor : grlo in nos) ordinuje na svojem stanovanju v Trstu, Corso Slav. 12. Telef. 177/IV od 11 1/2 do 1 1/2, in od 4 1/2 do 5 1/2 pop.

CASILE
Najenergičnejše in gotovo se zdravi sifilis s svetovnim sredstvom
Jorubin Casile
Stotine zdravniških potrdil potrjuje, da se ureturalna zozenja, prostatitis, uretritis in mehurjalni katarji korenito zdravijo s
konfeti Casile.
Konfeti CASILE urejajo uriniranje, ne da bi bilo treba rabiti zelo nevarnih covk (Sill-ga), popolnoma odpravljajo in ublažujejo pečenje in pogosto uriniranje; edini koreniti ozdravijo ureturalna zozenja (prostatitis, uretritis, cistitis), me nesposobnost za zadrževanje urina, sluzaste tokove itd. —
Jorubin CASILE, najboljši protisifilitični in poživljajoči krištilni sredstvo, ki se uporablja z uspehom proti sifilisu, anemiji, impotenci, kostoboli, lahias, vnetjem, polnim madažem, izgubi semena, polnečijam, spermatoriji, steriliteti, nevtrastnosti, energičen razkrojalec urinske kisline itd. — Steklenica Jorubina Casile K 350.
Vbrizgavce CASILE zdravi bel tok, akutne in kronične katarje, vaginitis, uretritis, endometritis, vnetje in izpad maternice itd. Steklenica vbrizgavca Casile K 350.
Kdor želi večjih pojasa, tinkovila itd., naj naslovi dopis na lekarno LLOYD, za 6. Casile, Trst, ki poda odgovor v obratno pošto zastoj in v svo rezervi. Pri nas medicinski izdelki CASILE se prodajajo v vseh akreditiranih lekarnah. Zaloga v Trstu Lekarna Lloyd, V. dell'orologio 1. Priista zdravila Casile nosijo lastnoročni podpis N. Casile

Ljudska hranilnica in posojilnica v Trstu
v Trstu, Via Torre bianca 21 (v lastni hiši)
sprejema hranilne vloge in obrestuje po 4 1/2 %
vloge na dvamesečno odpoved po 4 1/2 %
vloge na šestmesečno odpoved po 5 %
daje posojila proti poroštvo na zadolžnico (menjice so izključene), ali pa na vknjižbo, oboja proti odplačevanju v poljubno določljivih obrokih na daljšo dobo.
Uraduje se vsak delavnik od 9. do 12. dopoldne in od 3. do 5. popoldne.

RESTAVRACIJA RALKAN (Piazza Caserma) POZOR!